

SKEPP O'HOJ

NR 1
Februari 2002

I detta nr:

- Vår Ordförande har ordet.*
- Kulturvandring i Polhems och von Platens spår*
- Svensk - Finskt försvarssamarbete mellan krigen*
- Det kom ett brev med bilder*
- Meddelanden*
- Adventsgudstjänst i Allhelgonakyrkan*
- In memoriam*
- Klubbstugan*
- Bilaga: Inbjudan till årsmöte med årsfest*

Flottans mäns avdelning 11, Nynäshamn

Ordförande: Bo Schagerberg	08 - 530 447 57
Mob	070 - 521 44 39
Vice ordf. : Hans Martinelle	08 - 520 211 13
Mob	070 - 566 06 61
Sekreterare: Rune Stang	08 - 520 305 55
Mob	070 - 369 29 38
Kassör: Eron Wersén	08 - 520 155 54
Mob	070 - 527 03 37
Ledamöter: Jan Settergren	08 - 520 353 07
Nils Ljungberg	08 - 520 306 10
Börje Svaleklev	08 - 520 138 51
Supleanter: Anders Möllerström	08 - 520 172 91
Sven Sahlsten	08 - 520 188 23

Adress: FM avd 11 NYNÄSHMN
c/o Bo Schagerberg
Sunnerbyv 6
148 71 SORUNDA
e-mail : .schagerberg@nynashamn.
mail.telia.com

produktion: st-media
R. Stang
Skogsv 4
148 30 ÖSMO
Tfn 08-52030555
Mob 070-3692938
e-mail: st-media@svipnet.se

Ordföranden har ordet

Kamratföreningarna har en viktig funktion att fylla som en förmedlande länkmellan arbetsplats, personal i aktiv tjänst och personal som gått ur tjänst eller bytt arbetsplats och för att skapa en meningsfull tillvaro. Att ha en lokal är mer eller mindre ett villkor för föreningarna och vi vet av tidigare erfarenhet, att när lokal saknas, dör föreningen eller för en tynande tillvaro.

Pengar är precis som hemma i hushållskassan ett ständigt bekymmer. Vi har vår stuga, som kostar mer än vad vi egentligen har råd med och ANFA (tidigare Fort) som är vår hyresvärd, har inte några känslor för personalvård utan här gäller bara debet och kredit.

Vi har idéer om hur vi kan klara kostnader men det är inte säkert att vi lyckas. Vi tänker därför under årsmötet ta upp både stugan och bildandet av en stor förening på agendan. Frågorna är inte akuta för dagen men vi måste vara ute i tid och känna oss för hur våra medlemmar ställer sig. På dagordningen för årsmötet tar vi upp en punkt som vi kallar Södertörns Flottans Män och en punkt som behandlar stugan. Bakom dessa punkter döljer sig många funderingar kring Flottan Mäns framtid.

Jag känner ett stort ansvar för att vår och andra Kamratföreningar kan leva vidare. Men det finns flera tuvor som kan stjälpas oss och vår existens. FM har idag ett drygt 20-tal lokalföreningar runt om i landet och sammanlagt kring 4000 medlemmar. Våra medlemmar blir äldre. Marinen krymper och underlaget för medlemsrekrytering blir mindre. Det finns också ljusglimtar. Bland nya medlemmar finns ett växande intresse att bevara traditioner och att spara inventarier från tidigare år och viktigast är, att man vill ha kvar kamratföreningarna!! En förening "ev kallad Södertörns Flottans Män" skulle ha större möjligheter att klara ekonomi med en bra lokal där vi kan förvara våra klenoder och ha en verksamhet som gagnar medlemmarna. Föreningen skulle hämta sitt underlag från hela Södertörn med underlag från Haninge och Nynäshamn som stomme.

Det är därför viktigt att vi får en stor uppslutning vid årsmötet och att vi får ett bra underlag för beslut.

För år 2002 har vi gjort ett omfattande program med bland annat en resa till Finland inskriven i programmet. Se vårt program på annan plats i detta O'hoj. Men vi kan inte åka om inte några följer med!!

Ett fortsatt Gott Nytt År 2002 och vi både ses och hörs.

Kulturvandring i Polhems och von Platens spår.

Undertecknad har vid en ärtkväll hösten 01 berättat om en resa på Strömsholms Kanal som genomfördes inte alldeles utan motgångar. Men fränsett våra vedermodor som uppvägdes mer än väl av all den nya kunskap vi fick framförallt om industrins framväxt i Sverige som varit större än den betydelse kanalerna fick för samfärdseln och kommunikationer. Kanalerna har bidragit till Sveriges industriella genombrott och utan kanalerna hade vi troligen stått på en lägre nivå.

Jag vill påstå att SAAB:s utveckling av flygplan är något liknande. Flygplansaffärerna har knappast varit lysande och skulle ha varit en gigantisk förlustaffär om inte staten hållit företaget under armarna med hjälp utvecklingskostnader och köp av flygplan.

Men spin-off-effekterna har i båda fallen varit betydande och jag vill genom utdrag ur Palanders bok Göta kanal och Hermans historia försöka peka på dessa fakta. Vid alla stora byggnationer uppstår kring arbetsplatserna betydande verksamhet som bieffekter av själva byggandet. Nya verkstäder uppstår med nya i många fall revolutionerande konstruktioner som än i dag används och är banbrytande inom byggteknik och verkstads-teknik. Tanken kring en kanal genom Sverige är gammal. Redan 1718 fick Christopher

Bergs slussar i Göta kanal

Polhem i uppdrag av Karl den XII att bygga en kanal mellan Göteborg och Norrköping. Enligt kontraktet skulle arbetet färdigställas på fem år. Arbetet tog lite längre tid. Inte förrän 1782 togs ett beslut att porten mot Östersjön skulle vara Söderköping och inte Norrköping. Samtidigt diskuterades på allvar att förlägga hela den marina Östersjöflottan till Söderköping och Slätbaken men avskrevs bl a på grund av kostnadsskäl.

Polhem dog 1751 och fick aldrig se uppdraget slutfört. Polhem var uppfinnare och konstruktör och banbrytande inom svensk verkstadsteknik. Arbetet övertogs av Baltzar von Platen, som till skillnad från Polhem var industriman och kunde driva igenom byggande av kanalen. Delen Göteborg till Vänern öppnades 1800 och hela kanalen kunde invigas av Karl den XIV Johan 1832 i Mem vid stora festligheter. Samtidigt pågick byggandet av Strömsholms kanal. Strömsholms kanal blev för järnhanteringen, vad Göta Kanal blev för verkstadsindustrin. Utefter Göta kanal anlades ett 50-tal verkstäder bl a Motala Verkstäder. En jordreform följde i kanalens spår. Gjuteritekniken utvecklades. Båtar byggdes. Göta kanal blev en plantskola för unga tekniska snillen och ingenjörer.

Bröderna John Ericsson och Nils Ericsson, propellerns respektive Saima kanal, Trollhätte kanal och de svenska järnvägarnas upphovsman fostrades i vad som kallades kanalskolan. Nils Ericsson blev vid 14 år ensam nivellör vid Göta kanal en mycket ansvarsfull och betrodd tjänst vid kanalbolaget. Industrimän som Erik Nordewall, Samuel Bagge, Thomas Telford och James Thomson utbildades och "fostrades" vid bolaget. En kuriositet är att John Ericsson som till en början var missförstådd i Sverige fick ett oäkta barn med en adelsdam från Sundsvall men tolererades inte av släkten som äkta man och flydde Sverige för England och Amerika.

Sonen blev mycket god vän med brodern Nils och eftersom han hade ärvt sin faders snille fick han av denne stora och ansvarsfulla arbetsuppgifter.

Efter sin död togs John hem till Sverige och begravdes i Filipstad under stor ståt och stora hedersbetygelser.

Under samma tidsperioder och med samma upphovsmän byggdes fler kanaler inom Sverige bl a Dalslands kanal. Hjälmare kanal byggdes långt tidigare och redan under Gustav den II Adolfs tid och sågs som förebild. Alla har bidragit till att under byggnadstiden sätta fart på bygd och industri. Järnvägen, som av många belackare ansågs vara en fara för folk och få. Gruvhantering, skogsbruk, verkstadsteknik och duktiga ingenjörer. Med en social utveckling som saknade motstycke i Europa och ett utbyggt skolväsende med bra skolor, öppna för alla blev Sverige den industrination vi idag känner. Men det gäller också att gå vidare.

Bosse S.

fullständiga neutralitet. När Sovjetunionen överföll Finland den 30 november 1939 och finska vinterkriget började förklarade sig Sverige emellertid inte neutralt, som man gjort när världskriget inleddes på kontinenten den 1 augusti, utan sade sig vara "icke krigförande". Det innebar att man kunde låna ut ansenliga mängder vapen till Finland och tillåta att en frivilligkår på 8000 man kämpade vid de finska fronterna.

I sina minnesskrifter har både den finske överbefälhavaren Gustaf Mannerheim och sedermera presidenten Juha Paasikivi sagt sig tro att Sovjet skulle ha avhållit sig från att anfälla Finland om en försvarspakt i förväg hade ingåtts med Sverige. Därom är det omöjligt att nu sextio år senare ha en uppfattning.

I oktober 1923 sade utrikesminister Carl Fredrik Hederstierna i ett tal att Sverige måste ge Finland militär hjälp om det anfölls av "grannen i öster". Helst skulle länderna ingå ett försvarsförbund. Talet väckte våldsamt uppseende och idén fördömdes i de flesta läger. Ministern hade i allmänna termer i förväg rådgjort med statsminister Ernst Trygger som inte väntade något rabalder, men som nu för regeringens politiska överlevnad måste låta Hederstierna avgå. Finlands som varit ett tsarens storfurstendöme sedan det erövrades från Sverige 1809 hade under världskriget frigjort sig i samband med ryska revolutionen 1917. Efter ett uppsplitande inbördskrig mellan "vita" och "röda" byggdes ett demokratiskt statskick upp.

Finland hade ett sekels erfarenheter av ryskt herravälde och hade på nära håll bevittnat den kommunistiska revolutionen med påföljande kaos. Länderna tvistade först om var Åland skulle höra, men frågan löstes till finsk förmån av det nybildade Nationernas förbund 1921. Finland orienterade sig till en början mot Baltikum och Polen - de övriga nybildade randstaterna mot Sovjetunionen. Svenskarna ansåg detta riskabelt: det var ett för Sveriges säkerhet viktigt faktum att Finland inte blev indraget i andras konflikter. Svenskarna ville göra finländarna mer nordiskt inriktade.

1924 gjordes en stor manifestation då nästan hela kustflottan (36 fartyg och 5 sjöflygplan) löpte in i Helsingfors hamn

på vänskapsbesök. En etsning av Gerhard Albe visar händelsen här ovan.

I stället för Hederstiernas försvarsförbund började man nu diskutera samverkan inom Nationernas förbunds sanktionssystem. När NF bildades efter världskriget skulle freden bevaras genom att alla övriga medlemsstater skulle ingripa med sanktioner mot den som tillgrep våld, med allt ifrån ekonomisk blockad till militära åtgärder.

1939 presenterades ett förslag om gemensamt försvar av Åland. Men från Moskva meddelades att om Finland ville befästa öarna gick det bara att göra det tillsammans med Sovjetunionen, inte med Sverige. Planen drogs då tillbaka och Sverige återgick politiskt till sin

Den svenska militärledningen gav dock inte upp förrän i sista ögonblicket. I slutet av februari 1940, när kriget började gå illa för Finland och några veckor innan fred slöts under svensk medling, höll försvarsstabschefen Axel Rappe en föredragning för statsministern, landsfadern Per Albin Hansson och en del av regeringen. Han krävde att Sverige öppet skulle ingripa på finsk sida och föra över en armé på minst 80 000 man för att stabilisera fronten och tvinga Sovjet till fred.

När han var färdig kommenterade landsfadern: "Djävla skitprat." Därmed sattes definitiv punkt för alla planer på militärt ingripande i Finland. Men senare under året diskuterades en politisk union mellan länderna. De planerna rann också

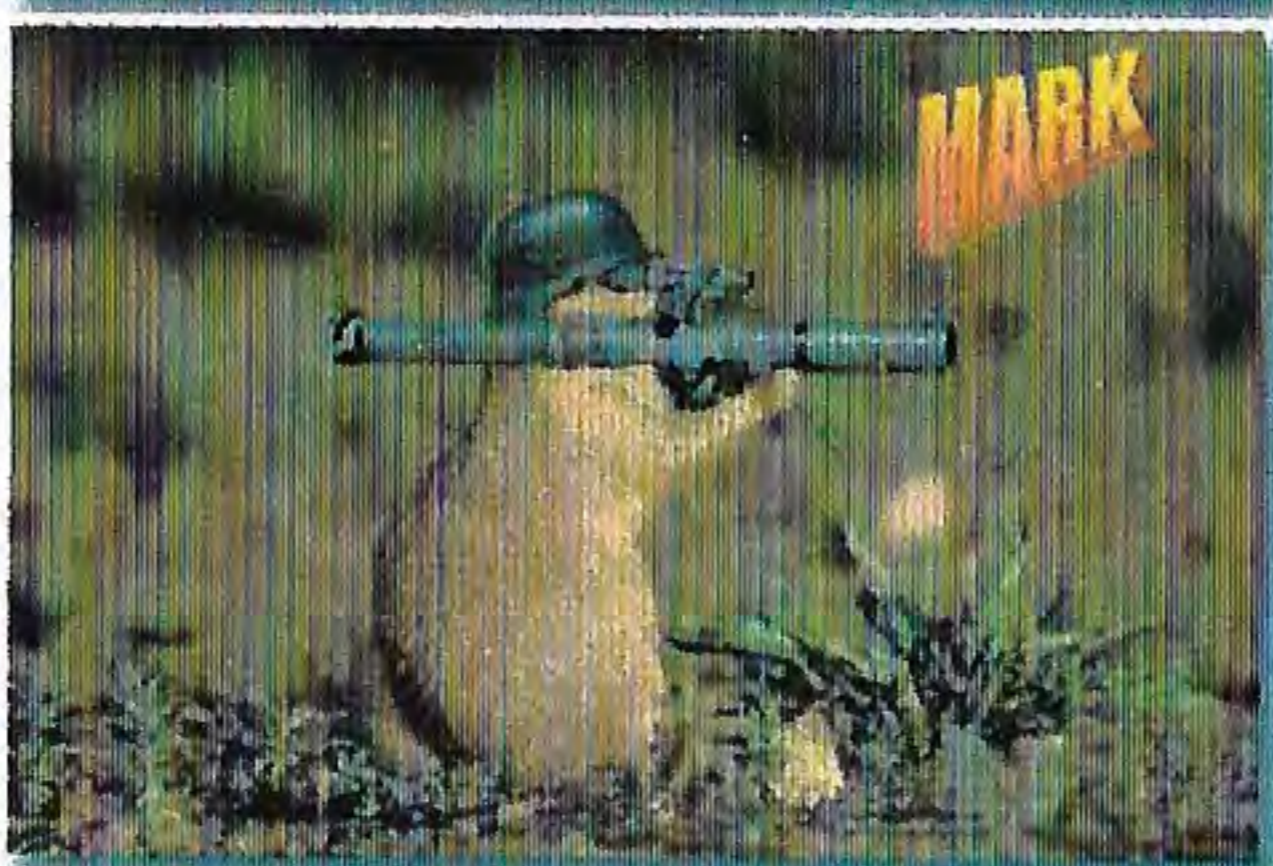
ut i sanden när Finland började samarbeta militärt med Tyskland, vilket ledde till det så kallade försättningskriget som bröt ut samtidigt som Tyskland invaderade Sovjet sommaren 1941. I och med det var varje tanke på svensk militär samverkan med Finland borta.

HANS DAHLBERG
FÖRSVARETS FORUM • NUMMER 5 • 2001 39

Det kom ett e-brev till redaktionen.
En medlem ställer sig frågan:

**Kan de alltmer minskade resurserna
få till resultat att detta blir vår fram-
tida försvarsmakt???**

MEDDELANDE

Deltagare i riksårsmötet:

Anmälningsblanketten för deltagare i riksårsmötet 2002 i Göteborg, införd i tidningen FLOTTANS MÅN NR 4 2001 innehåller felaktigheter.

Ny anmälningsblankett kan erhållas av någon i styrelsen.

Ärtkväll i Sjömanskyrkan 2002-02-21:

Förutom att vi givetvis kommer att njuta Gunnels goda ärtsoppa och varm punsch, uppmärksammar vi att medlemmarna Ragnar "Ragge" Nilsson fyllt 80 år och Mats Bengtsson 50 år. Filmen om storsmugglaren "Niska" kommer att visas.

"KLART SKEPP" utställning på sjöfartsmuseet.

FM Stockholm erbjuder möjligheten att delta i besök på sjöfartsmuseet 2002-02-26 för att se utställningen "Klart Skepp". Anmälan om deltagande kan göras på tfn 611 10 1 tisdagar 12 - 16.

Ålandsresa:

Vi förbereder resa till Mariehamn 2002-05-06 - - 08. Avresa med m/s "Baltic Star" från Skeppsbron kl 1700 den 6/5 vi äter dansar, handlar tax free under kvällen och sover ombord. På morgonen den 7/5 efter frukost debarkerar vi och installerar oss på hotell Adlon i enkel eller dubbelrum. Genom Erland Mattsson fd ubåtare och sjömätare och lektor på sjöbefälsskolan i Mariehamn får vi möjligheten att under dagen besöka Sjöfartsmuseet där vi får guidning av intendenten Henrik "Henka" Karlsson. Besöka navigationsskolan där vi kan få möjlighet att "åka" i den exklusiva radarsimulator som skolan har. Efter sen lunch åker vi guidad tur till Bomarsund och Kastelholms slott. Eventuellt umgås vi tillsammans med medlemmar i Ålands skeppsbefälhavarförening, trevlig samvaro med föreläsning, macka och snaps på kvällen. På morgonen den 8/5 embarkerar vi m/s "Baltic Star" som tar oss tillbaka till Skeppsbron.

Kostnad: För 800:- får vi resan med "Baltic Star" inkl smörgåsbord på kvällen den 6, frukost den 7 och lunch den 8/5 och förläggning i dubbelhytt, våningssäng utsides på utresan. Bagagehytt på hemresan. Dubbelrum (Enkelrum mot extra kostnad) m frukost på hotell Adlon. Begivenheterna på Åland är kostnadsberäknade till 400:-/pers

Anmälan: Bindande anmälan genom inbetalning av 1200 :- till föreningens PG 28 21 05-6 senast 2002-03-18 med angivande av "Ålandsresa" och födelsedata på talongen.

Intresseanmälan: Se separat bilagd blankett.

Adventsgudstjänst i Allhelgonakyrkan

Rapport av R Stang

Fem medlemmar ur lokalavdelningen hade hörsammat stockholmsföreningens inbjudan till adventsgudstjänst. I år hölls denna gudstjänst i Allhelgonakyrkan på söder. Med Sjömanskyrkan Nynäshamn föreståndare Gunnel Svensson som chaufför i den ena bilen och vår vice ordförande Hans Martinelle i den andra åkte en nio man (5 män och 4 kvinnor) stark representation till huvudstaden. I god tid anlände vi till kyrkan dit även representanter för stockholmsföreningen hade tagit sig. Flaggorna klargjordes för parad och när klockringningen började för en fullsatt kyrka tågade paradmanskåpet in och planterade flaggorna i ställ på ömse sidor om altaret.

Flaggvakten intog sina platser vid flaggorna och gick upp i "Giv akt" när stockholmsföreningens ordförande i läste krigsmannabönen. När organisten påbörjade spela postludium tågade flaggvakten ut och detta årets adventsgudstjänst med förbön för sjömän runt vår jord var till ända.

Alla som deltagit i gudstjänsten var sedan inbjudna till kyrkkaffe på sjömanshemmet. När vi även fått en del lekamlig spis återvände vi till hemmets härd dit vi kom c:a 1900.

Tack Sjömanskyrkan Nynäshamn för att vi fick komma med.

In memoriam

Vi har nåtts av beskedet att Sverker Hållander efter en tid sjukdom har lämnat oss.

Sverker lämnar ett stort tomrum efter sig, inte bara hos oss utan hos alla som lärde känna honom.

I vår förening kommer vi att minnas med vilken omsorg och entusiasm han gjorde vårt riksårsmöte till en fest när vi efter marschen till Svandammsparken fick njuta av hans konsert i en sol som lyste upp som också den ville vara med i hans sällskap.

KLUBBSTUGAN

Under perioden jul-trettonhelg hade vi en blåsig och kall period. Blåsten gjorde att grenarna på en björk drog av den elkabel som försörjer bland annat oss med den el vi behöver för uppvärmningen.

Troligen frös vattnet i varmvattenledningen till toaletten och en rörkoppling drogs isär med läckage som följd.

Vi hade nog tur i alla fall genom att vi kom till stugan snart efter läckaget och kunde torka upp och förhindra fortsatta skador.

För att torka upp golvet måste vi riva ut mattan i köket och kanske måste vi göra samma sak i hallen.

Just nu får vi hjälp av underhållsavdelningen med reparation av skadorna. Vår granne, den röda stugan, klarade sig inte lika bra utan har fått omfattande skador. Till våren skall vi försöka få ett par lass grus på vår väg in till stugan. När det töar, blir infartsvägen mer eller mindre en leråker.

Vi har ju vår femkamp i slutet av sommaren att tänka på och då måste vi ha en någorlunda presentabel stuga att visa upp.

Stugfogden.

Välkomna

att besöka stugan.

FLOTTANS MÄNS LOKALFÖRENING 11 I NYNÄSHAMN

